Duurzaam waterbeheer

B-NL Challenge Trophy – 19 mei 2023

Agenda

—

IPM & Water – Niels Dokkuma
Handreiking Duurzaam waterhebeer – Tine te Winkel

Pauze

DGC De Gelpenberg & water – Ellen Kroes
Q&A/discussie

Lunch in clubhuis Twentsche GC

IPM & Water

B-NL Challenge Trophy – 19 mei 2023

Integrated Pest Management: IPM

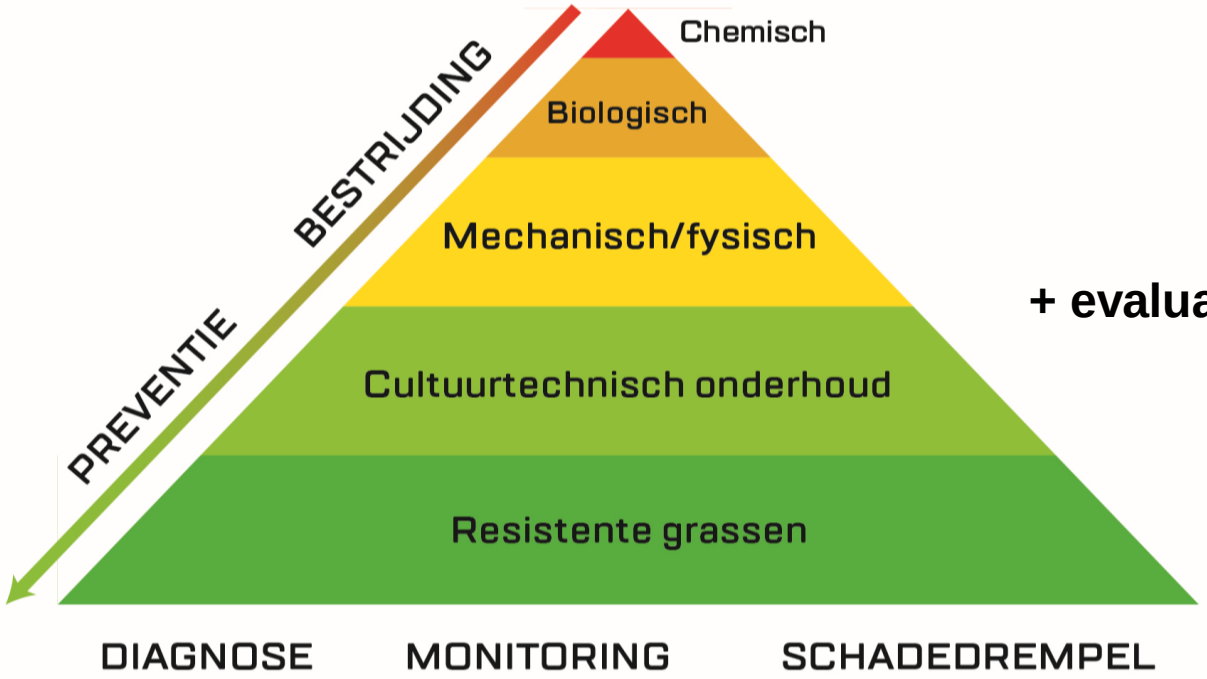

+ evaluatie

---

planmatigheid & preventie

Stand van zaken: IPM

Integrated Pest Management (IPM)-systematiek per 01-01-2014 wettelijke verplichting voor professioneel pesticidegebruik.

IPM-systematiek specifiek voor golf per 01-04-2020 in OnCourse geïmplementeerd.

- Golfsector specifiek.
- Laagdrempelig invulling geven aan wettelijke verplichting.
- Anonieme monitoring op de implementatie ervan.
- Belangenbehartiging a.d.h.v. data.

Stand van zaken: IPM

Zelfregulering

- Wettelijke richtlijn met eisen op basis van geïntegreerde gewasbescherming.
- Beheerder implementeert en zorgt dat dit aantoonbaar is via OnCourse Nederland (audit).
- Intensiveren handhaving via Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA).

OnCourse®

Nederland

www.getoncourse.golf

Start vandaag!

NATURE · RESOURCES · COMMUNITY

GEO Certified®

GEO Foundation

R&A

NGF

NGA

NVG

Dashboard
Werkwijze
Natuur
Milieu
Samenleving
Jaargegevens
Succesverhalen
Bestandsopslag

Hulp & Feedback
Informatie
Take the tour

Best practices

Werkwijze	14%
Natuur	9%
Milieu	0%
Samenleving	0%

Jaargegevens

Van jaar tot jaar om trends en kansen te zien

2019 2018 2017

+ Voeg een jaar toe

Communicatie

Informeer en inspireer golfers, medewerkers en de lokale samenleving met een groeiende verzameling gebruiksklaar communicatie materiaal

Hulpmiddelen

Volg analyseer en communiceer eenvoudiger belangrijke informatie met behulp van innovatieve en handige hulpmiddelen

Uitgelichte Succesverhalen

Deel uw Succesverhalen

Bekijk alle Succesverhalen

Water Sourcing & Self-Sufficiency

Woburn Golf Club, England

Sand martin preservation

Dunbar Golf Club, Scotland

Locally Sustainable Benches

Remuera Golf Club, New Zealand

Het gebruik van OnCourse

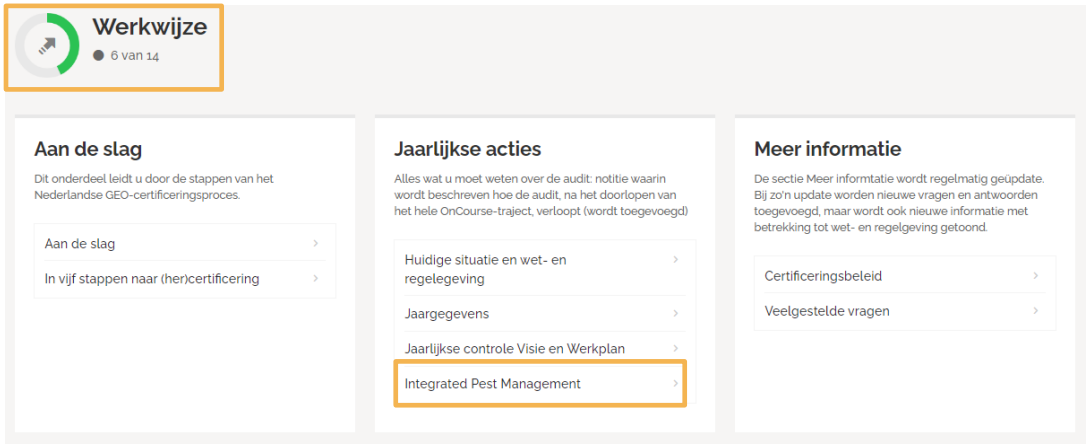

- Een overzicht van het proces richting IPM-compliance.

OnCourse® Nederland

Integrated Pest Management

Noodzakelijk voor certificering

Introductie op IPM

- [ ] Download en lees het document 'Introductie op IPM & OnCourse'

Voeg notities toe

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Introductie IPM voor golfbaanbeheer in Nederland

Op deze pagina kunt u de systematiek volgen en alle gegevens invoeren die voorwaardelijk zijn voor geintegreerde gewasbescherming (Integrated Pest Management/IPM) voor golfbaanbeheer in Nederland en zoals afgestemd met het Ministerie van I&W

Aspecten van IPM zijn in veel gevallen al onderdeel van de OnCourse-thema's Natuur/Gras en Jaargegevens/Gras. Per onderdeel kunt u gegevens invoeren in tekstvelden. Bij sommige onderdelen wordt een nadere uitwerking gevraagd. U kunt dan:

- een notitie toevoegen ("Voeg notities toe"), of

- een formulier downloaden en dit invullen, bewaren en weer uploaden.

Uploaden kan via de knop *Bestandsopslag*, deze treft u aan in de indeling links op dit scherm. U kunt hier bestanden opslaan onder *Werkwijze*.

Introductie op IPM & OnCourse

Taken en bevoegdheden

- [ ] Download en vul het 'Organisatieschema IPM' in zoals hier rechts in het grijze gedeelte te vinden is.
- [ ] Upload het afgeronde formulier in Bestandsopslag - Werkwijze

Voeg notities toe

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Taken en bevoegdheden

Gezond grasbeheer is een verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Iedereen heeft daarbij zijn rol en verantwoordelijkheid. Door deze te omschrijven wordt duidelijk wie kan worden aangesproken op welk aspect van het beheer en onderhoud.

Klik hier om het document 'Organisatieschema IPM' te downloaden. Nadat het ingevuld is moet dit worden geupload in Bestandsopslag – Werkwijze

Lees meer

Diagnose van de golfbaan

- [ ] Voer een 0-meting uit met behulp van het formulier (zie rechtsonderaan) voor de weergegeven parameters van de verschillende speloppervlakte.
- [ ] Rond het gedeelte Gras af in OnCourse, dat gevonden kan worden in het thema Natuur.

Diagnose van de golfbaan

Veel golfbanen streven de mooiste en groene grasmat na, maar niet zelden zijn de uitgangspunten zodanig dat dit niet haalbaar is zonder pesticidegebruik. De ligging van een golfbaan bepaalt of er een goede ondergrond is, veel of weinig schaduw en relatief veel of weinig neerslag. Omgevingsfactoren kunnen ook invloed hebben op de aanvoer van onkruidzaad. De kwaliteit van de ondergrond is sterk bepalend voor de groeikansen van gras. Deze kwaliteit hangt samen met parameters als waterdoorlatendheid, pH, en organische stof.

Het stellen van doelen

- [ ] Bepaal streefwaarden met behulp van het formulier
- [ ] Upload het formulier nadat het ingevuld is in Bestandsopslag - Werkwijze

Voeg notities toe

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Het stellen van doelen

Ook het beheer van gras is een willekeurige bezigheid wanneer niet duidelijk is waar dat toe moet leiden. Door het stellen van doelen kan men een gerichte aanpak ontwikkelen. Het vastleggen van doelen heeft betrekking op drie aspecten:

- Optimale omstandigheden voor gezonde grasgroei
- Schadedrempels voor aantastingen
- De speltechnische kwaliteit

Lees meer

Planning

- [ ] Onderhoudsplan geupload
- [ ] Bemestingsplan geupload
- [ ] Beregeningsplan geupload

Voeg notities toe

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Planning

Lees meer

Monitoring

- [ ] Rond het deel Gras af in het thema Natuur.
- [ ] Vul het deel Sportgras bij Jaargegevens in.

Voeg notities toe

Jaarlijkse monitoring

Een goede en gezonde grasmat kan alleen ontstaan wanneer beheer en onderhoud planmatig worden uitgevoerd en alle preventieve maatregelen worden overwogen i.c.m. minder milieubelastende bestrijdingen; dit is de essentie van IPM. Door plannen te maken moet een beheerder nadenken over de aanpak en wordt de vraag gesteld hoe het gras zich ontwikkelt en wat nou de bedoeling is. Met planvorming hangt onlosmakelijk samen dat wordt bijgehouden of die plannen worden uitgevoerd en dat wordt nagegaan wat de effecten van de gerealiseerde plannen zijn. Oftewel: de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan (die door monitoring worden geinventariseerd) moeten geregistreerd worden.

Maak een monitoringsplan voor elk jaar. Deze parameters komen terug in de tabellen en in het gedeelte *Gras* binnen het thema Natuur in OnCourse.

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Monitoring

- [ ] Rond het deel Gras af in het thema Natuur.
- [ ] Vul het deel Sportgras bij Jaargegevens in.

Voeg notities toe

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Jaarlijkse monitoring

Een goede en gezonde grasmat kan alleen ontstaan wanneer beheer en onderhoud planmatig worden uitgevoerd en alle preventieve maatregelen worden overwogen i.c.m. minder milieubelastende bestrijdingen; dit is de essentie van IPM. Door plannen te maken moet een beheerder nadenken over de aanpak en wordt de vraag gesteld hoe het gras zich ontwikkelt en wat nou de bedoeling is. Met planvorming hangt onlosmakelijk samen dat wordt bijgehouden of die plannen worden uitgevoerd en dat wordt nagegaan wat de effecten van de gerealiseerde plannen zijn. Oftewel: de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan (die door monitoring worden geinventariseerd) moeten geregistreerd worden.

Maak een monitoringsplan voor elk jaar. Deze parameters komen terug in de tabellen en in het gedeelte *Gras* binnen het thema Natuur in OnCourse.

Gebruik OnCourse ook elk jaar om data over bijvoorbeeld pesticide- en bemestingsgebruik te registreren binnen *Jaargegevens van OnCourse*.

Evaluatie

- [ ] Evalueer jaarlijks het beheer en onderhoud van de golfbaan en upload het formulier.

Voeg notities toe

- [ ] **Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt**

Jaarlijkse evaluatie

Plannen en registreren van beheer en onderhoud zijn essentieel. Dit heeft echter minder waarde wanneer niet op gezette tijden het succes daarvan wordt nagegaan. Een goede beheerder stelt zichzelf de vraag of de aanpak en werkzaamheden zinvol zijn geweest en bijdragen aan het realiseren van gezond gras en afname van pesticidengebruik.

Klik hier te downloaden Overall evaluatie IPM . Upload het formulier nadat het ingevuld is in Bestandsopslag – Werkwijze.

Lees meer

Ga terug naar
Jaarlijkse controle Visie en Werkplan

Ga verder naar
Certificeringsbeleid

Golfbaan: **Datum:** **Weersomstandigheden:** **Naam opname:**

GREENS		DIRECT DAGLICHT IN DECEMBER	VERZADIGDE WATERDOORLATENDHEID	ORGANISCHE STOFGEHALTE 0-2 cm	pH BEREGENINGSWATER	pH BODEM	LUWTE	VILTDIKTE	GEMIDDELDE WORTELLENGTE	ROODZWENKGRAS	STRUISGRAS	DICHTHEID GRASMAT	STRAATGRAS	FUSARIUM	DOLLARSPOT	ANTHRACHNOSE	RONDE PLEKKENZIEKTE	ONKRUIDEN	MOS	ALGEN	EMELTEN	ENGERLINGEN	WORMEN	NEMATODEN	BETROUWBAARHEID BALROL (Holing-out)	STEVIGHEID / BOUNCE (Clegg hammer)	BALUITROL CONSISTENTIE (Stimp)
		VOORWAARDELIJK						GRASMAT / BODEM					SCHADEDREMPELS												SPELTECHNISCH		
STREEFWAARDEN		<5	<100	≥6	<6.5	<6.5	J	>25	<5			≤97	>30	>5	>5	>5	>5	>50	>20	>20	J	J	J	J	winter: 8 - 10 (op 6 ft)	80 - 130	+/- 0,5 ft
			<125	≥5				20-25	5-8			>97	20-30	3-5	3-5	3-5	3-5	25-50	10-20	10-20							
		5-8	<150	≥4			N	15-20	9-12			>98	10-20	1-3	1-3	1-3	1-3	5-25	2-10	2-10	N	N	N	N	zomer: 8 - 10 (op 9ft)		
			≥150	3-4				10-15	>12			>99	<10	<1	<1	<1	<1	<5	<2	<2							
		uren	mm/u	%	pH W	pH W	J/N	mm	cm	%	%	%	%	%	%	%	%	st	%	%	J/N	J/N	J/N	J/N	aantal/10	Grav.	foot
Hole:	0-meting	6	125	3	6	6	j	15	8	50	10	99	40	2	1	1	1	4	1	1	N	N	N	N	9	80	6
	Doel																										
Hole:	0-meting	7	100	6	6	6	N	15	13	50	20	99	30	2	3	1	1	4	1	1	N	N	N	N	8	85	7,5
	Doel																										
Hole:	0-meting	8	150	7	6	6	N	10	10	50	40	99	10	2	6	1	1	4	1	1	J	N	N	N	8	75	7
	Doel																										

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden

1 Preventie	2 Niet-chemisch	3 Chemisch

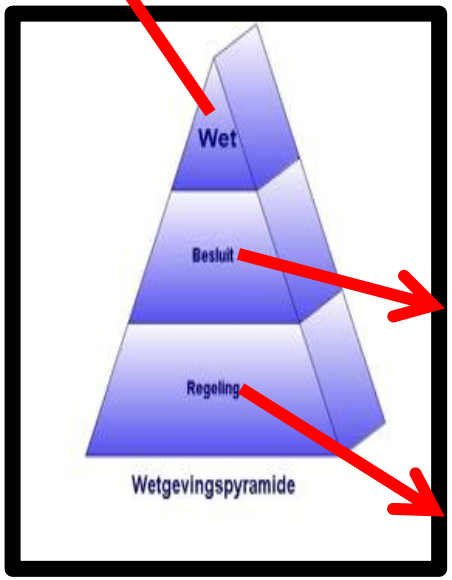

*** Verbod <u>gebruik</u> op verhardingen**
Verboden sinds 31 maart 2016

*** Verbod <u>gebruik</u> op 'niet-verhardingen'**
Verboden vanaf 1 november 2017

Reikwijdte
Professioneel gebruik, buiten de landbouw
Waar? Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Bgb)

Uitzonderingen
In verband met Veiligheid, Technische haalbaarheid en Bescherming van het milieu
Waar? Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb)

Uitzonderingen op het gebruiksverbod (Rgb)

→ Uitzonderingen per 1 juli 2023:

Golfterreinen								
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	green	fringe/ collar	foregreen/ apron	tees	fairways	maintained-rough	golfrough
Plantago spp.	Weegbree	nee	maximaal 20%/jaar met inachtneming schadedrempel					nee
Veronica filiformis	Draadereprijs							
Veronica arvensis	Veldereprijs							
Taraxacum officinalis	Paardenbloem							
Bellis perennis	Madeliefje							
Trifolium spp.	Klaver							
Polygorum aviculare	Varkensgras							
Hypochaeris radicata	Biggenkruid							
Ranunculus repens	Kruipende boterbloem							
Stellaria media	Vogelmuur							
Cerastium fontanum	Hoornbloem							
Cirsium arvense	Akkerdistel	nee						pleksgewijs
Jacobaea vulgaris subsp. Vulgaris	Jakobskruiskruid							
Rumex obtusifolius	Ridderzuring							
Sagina procumbens	Liggende vetmuur	10%	nee					
Plant growth regulator	Grasgroeiremmer	nee	nee					nee
Melolontha melolontha	Meikever	ja, met 'laagrisico' gewasbeschermingsmiddel						nee
Amphimallon solstitialis	Junikever							
Tipula spp	Emelten	ja, met 'laagrisico' gewasbeschermingsmiddel		nee				
Clarireedia spp. (vml. Sclerotinia homoeocarpa)	Dollar spot	2x/jaar met inachtneming schadedrempel		nee				
Microdochium nivale, Fusarium nivale	Sneeuwschimmel	1x/jaar met inachtneming schadedrempel						

→Geen uitzonderingen voor (half-)verhardingen en bunkers op golfbanen

Het allerbelangrijkst? Betrouwbare greens

Enquête over golfbaanonderhoud in maart 2023 onder 1.274 golfers en 322 golfbaanbeheerders

https://www.ngf.nl/caddie/duurzaam-beheer/ipm-als-opvolger-van-green-deal/onkruid

Beschikbaar voor eigen gebruik.

Tevredenheid over speelkwaliteit?

- 39% redelijk goed
- 45% heel goed
- 8% voortreffelijk
- 16% reden om over te stappen

Het allerbelangrijkst? Betrouwbare greens

Reden om te golfen?

- 90% fysieke beweging
- 73% sociale aspect
- 53% natuurbeleving

Wat golfers het belangrijkst vinden?

- een betrouwbare balrol op de greens
- een goede ligging op fairways, voorgreens en aprons
- aangeharkte en verzorgde bunkers
- vlakke afslagplaatsen

Het allerbelangrijkst? Betrouwbare greens

Prioriteiten in golfbaanonderhoud?

1. Greens
2. Fairways
3. Bunkers
4. Tees
5. Semirough

Single-handicappers kritischer en veeleisender vs. eerder tevreden boven handicap 10

Golfers vs. golfbaanbeheerders/greenkeepers

Nederland vs. Denemarken

Deze enquête vs. Players 1st

Quick-fixes, schijnoplossingen en symptoombestrijding

MARINE
GOLFCLUB
"NIEUWEDIEP"

V.G.C.
VELUWSE GOLF CLUB

1 9 7 4
G.C. DE HAAR

DOMBURGSCHE
GOLF CLUB

princenbosch

U.G.C. 'De Pan'
1894

KG&CC

Big Green Egg
OPEN
POWERED BY
GOLF.NL

SOLHEIM CUP
BERNARDUS
NETHERLANDS
2026

Praktijkonderzoek Dollar Spot & Microdochium nivale

Internationale ontwikkelingen

2000

2015

2015

2019

2020

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 22.6.2022
COM(2022) 305 final

2022/0196 (COD)

Proposal for a

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

on the sustainable use of plant protection products and amending Regulation (EU) 2021/2115

2022

Belangrijkste doelstellingen concept EU-verordening

- Adresseren van de groeiende maatschappelijke bezorgdheid over het gebruik en de risico's van pesticiden en de impact ervan op het milieu en de menselijke gezondheid.
- Van Richtlijn naar Verordening.
- Verplichte reductie van 50% (0 tot 30-70 en 80%) om het gebruik en de risico's van pesticiden in de landbouw te verminderen.
- Verder aangescherpte en uitgewerkte regelgeving voor nationale actieplannen.
- Verder aangescherpte en gedetailleerde regelgeving over verplichte toepassing van IPM.

EGA
European Golf Association

Belangrijkste doelstellingen concept EU-verordening

- Verdere bijscholing van toepassers (greenkeepers).
- Nader aangescherpte en gedetailleerde regelgeving voor keuring spuitapparatuur.
- Introductie van een verplichte elektronische database voor gebruiksregistratie.
- Minimaal één verplicht consultatiebezoek door een onafhankelijke agronoom per jaar.
  - *Voor Nederland loskoppeling 'advies'/verkoop (arts-apotheek) relatie*
- Verdere aangescherpte en gedetailleerde regelgeving over de bescherming van water en kwetsbare gebieden.

EGA
European Golf Association

Call-to-action door de Europese Commissie

1. Adresseer <u>enig</u> blootstellingsgevaar voor de mens

2. Drastisch reduceren pesticidegebruik

3. Biodiversiteit ontwikkelen

→ *Esthetische afwegingen zijn geen argumentatie voor pesticide-gebruik richting overheden.*

EGA
European Golf Association

Het imago van golf*

Golf	Golfer	Niet-golfer
‘Is groen'	77%	42%
Is een duurzame sport	65%	29%
Schaadt de natuur niet	69%	26%
Is een met de natuur	67%	28%

*NGF-enquête in winter 2023

Perception rules politics

Welcome
to the club

Welcome
to the club

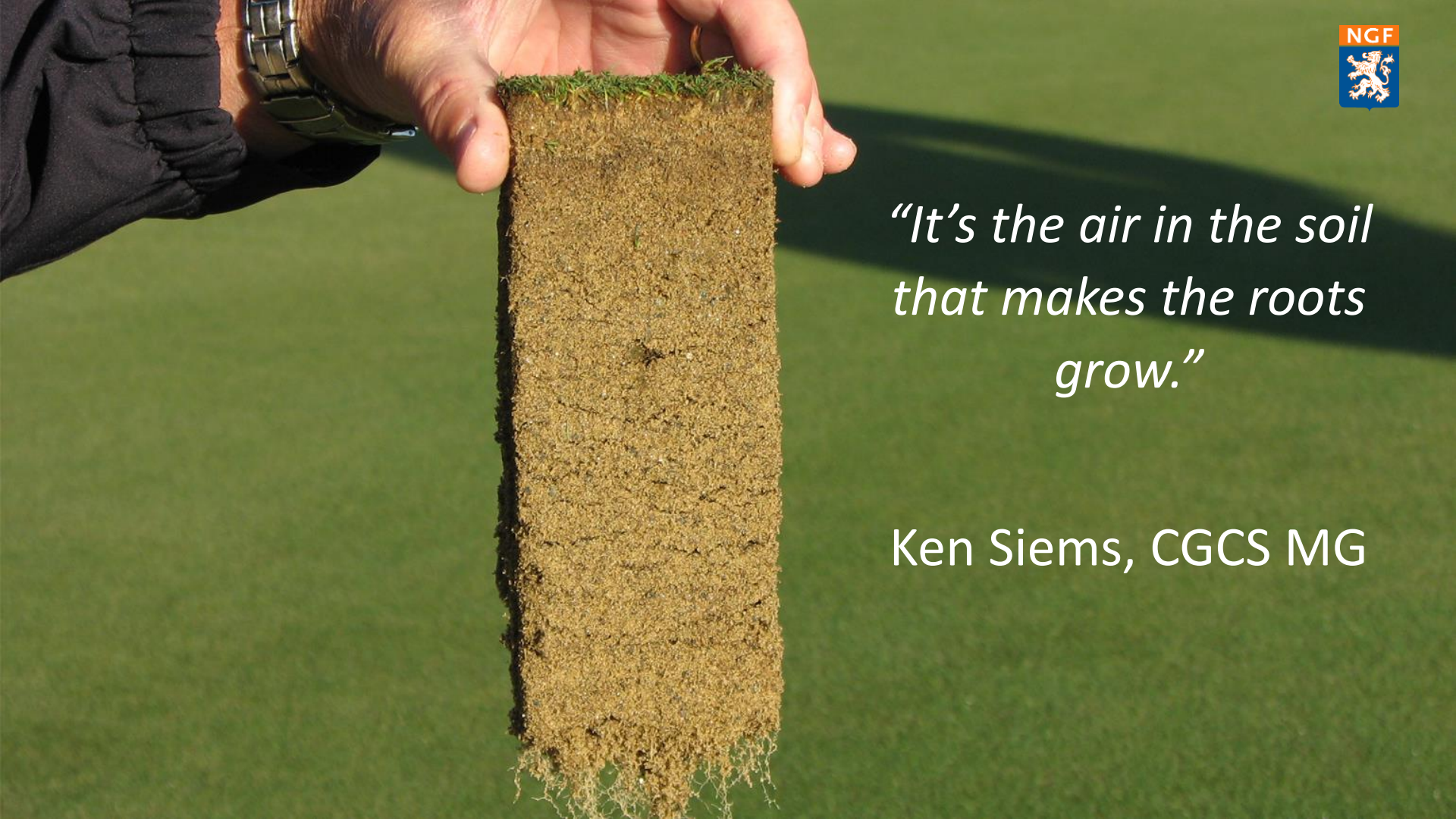

"It's the air in the soil that makes the roots grow."

Ken Siems, CGCS MG

SDG6: Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

Doelen:

- Verminderen van watervervuiling
- Aanzienlijk efficiënter watergebruik
- Duurzame toevoer en onttrekking

Verdringingsreeks

Kabinet maakt water en bodem sturend bij ruimtelijke keuzes

Nieuwsbericht | 25-11-2022 | 16:15

Voldoende en schoon water en een gezonde bodem. Het is van groot belang voor iedereen in ons land. Daarom wil het kabinet water en bodem sturend laten zijn bij beslissingen over de inrichting van ons land. Dat heeft de ministerraad besloten, op voorstel van minister Harbers en staatssecretaris Heijnen van Infrastructuur en Waterstaat.

> Minister Harbers: “Eeuwenlang hebben we met eigen handen ons land gemaakt tot wat het is, bijvoorbeeld door dijken te bouwen en sloten te graven. Maar we lopen nu steeds meer tegen de grenzen aan, vanwege het intensieve gebruik en de klimaatverandering. Door meer rekening te houden met ons water, kunnen we ook in de toekomst blijven wonen en werken in Nederland. Daarom maken we nu deze keuzes.”

> Staatssecretaris Heijnen: “Onze bodem is letterlijk de basis onder alles wat we doen. Het is het fundament voor onze huizen, de bron van ons drinkwater en onze voeding en de

PEOPLE
PLANET
PROFIT
GOLF

De duurzame golfbaan

Een optimale speelkwaliteit in goede harmonie met de natuurlijke omgeving

in combinatie met gezond economisch en maatschappelijk verantwoord beheer

De duurzame golfbaan

Een optimale speelkwaliteit in goede harmonie met de natuurlijke omgeving

in combinatie met gezond economisch en maatschappelijk verantwoord beheer

"It is not the strongest species that survives, nor the most intelligent, but the most responsive to change."

Charles Darwin

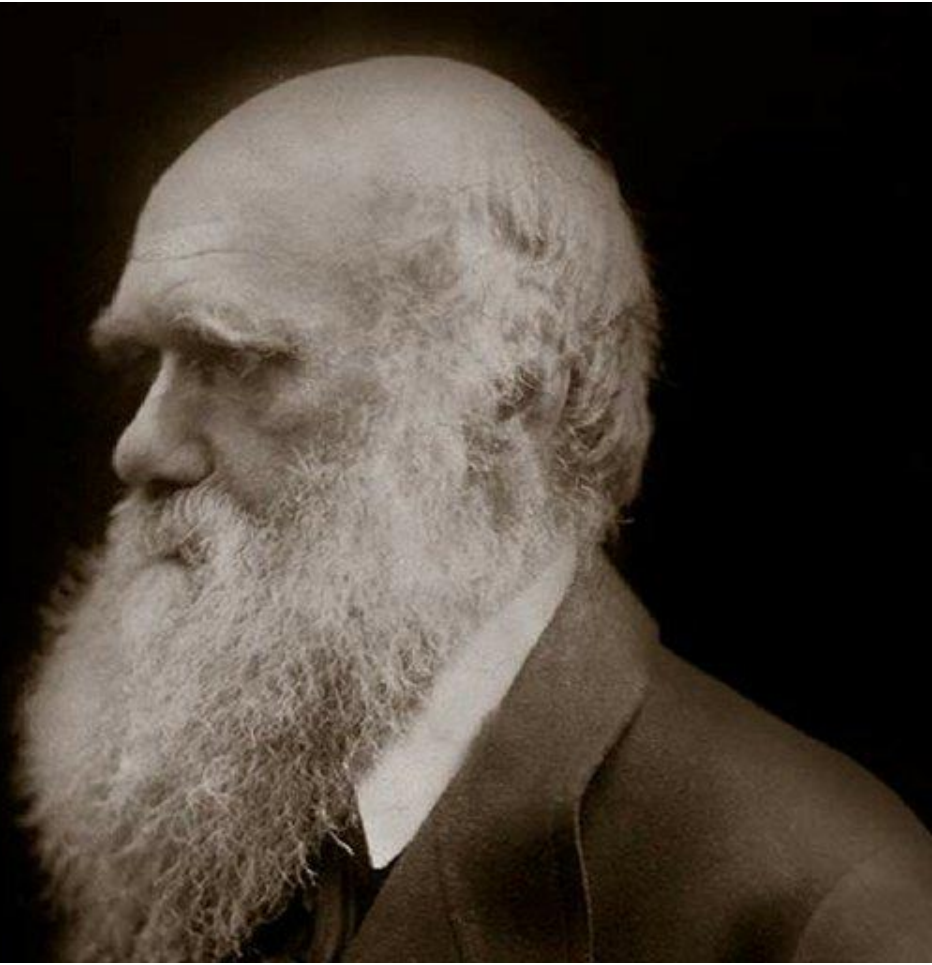

Beregeningswater voor golfbanen

—

minder afhankelijk

&

meer zelfvoorzienend

Bedrijfswaterplan golfbanen

→ klik hier

1. Locatiebeschrijving (terrein en bronnen)
2. Langetermijnwaterbeheerplan
3. Te nemen maatregelen en toelichting
4. Watergebruik en afschaling
5. Beregeningsplan

WaterBank

NGA

NGF

NVG
NEDERLANDSE VERENIGING VAN GOLFACCOMMODATIES

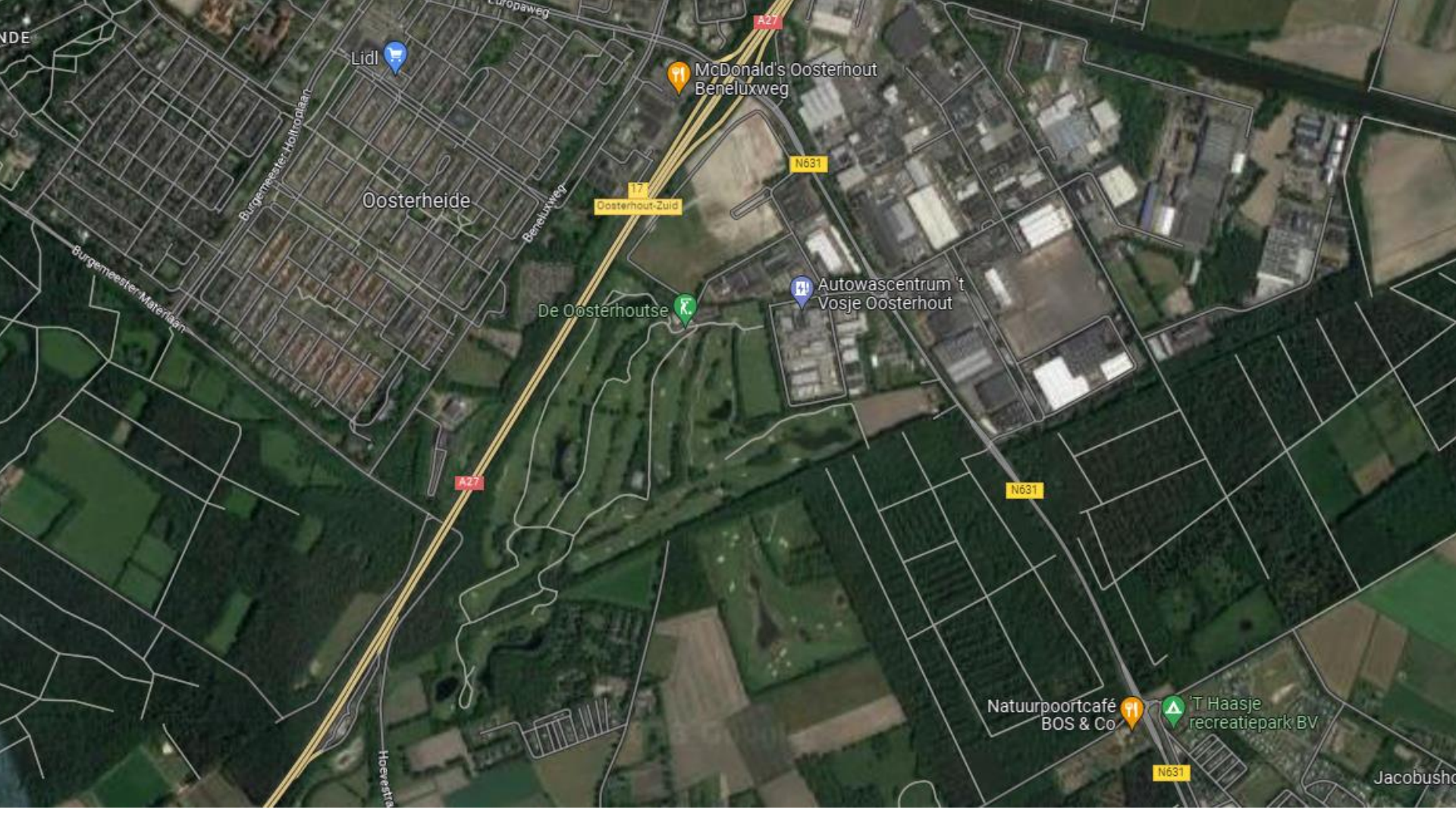
Europaweg
A27
Lidl
McDonald's Oosterhout
Beneluxweg
N631
Burgemeester Holtrop laan
Oosterheide
17
Oosterhout-Zuid
Beneluxweg
Burgemeester Materlaan
Autowascentrum 't
Vosje Oosterhout
De Oosterhoutse
A27
N631
Natuurpoortcafé
BOS & Co
'T Haasje
recreatiepark BV
N631
Hoevestraat

NGF

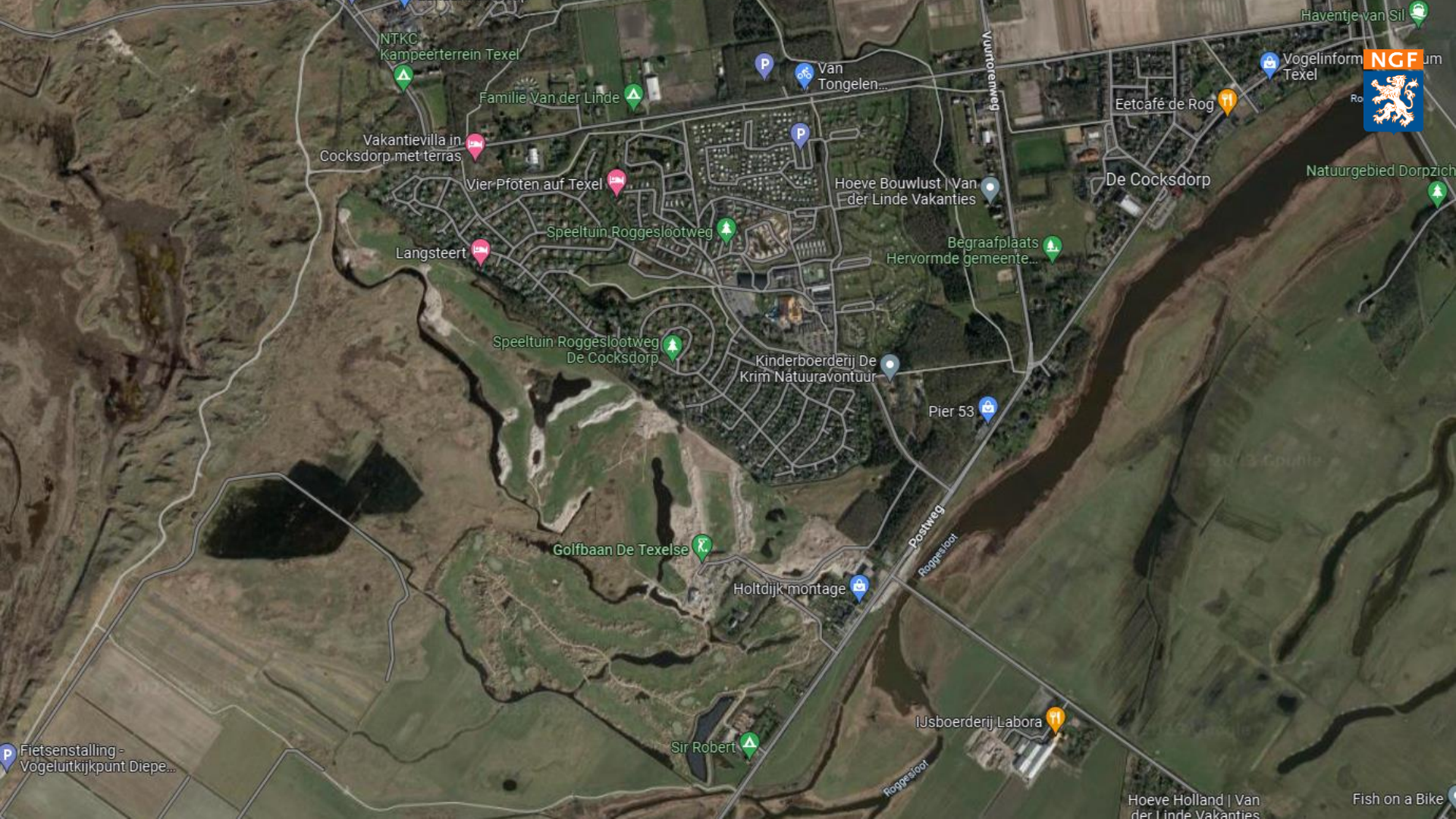
NTKC Kampeerterrein Texel
Van Tongelen...
Vuurtorenweg
Haventje van Sil
Vogelinform Texel
Eetcafé de Rog
Familie Van der Linde
Vakantievilla in Cocksdorp met terras
Vier Pfoten auf Texel
Hoeve Bouwlust | Van der Linde Vakanties
De Cocksdorp
Natuurgebied Dorpzich
Speeltuin Roggeslootweg
Langsteert
Begraafplaats Hervormde gemeente...
Speeltuin Roggeslootweg De Cocksdorp
Kinderboerderij De Krim Natuuravontuur
Pier 53
Postweg
Roggesloot
Golfbaan De Texelse
Holtdijk montage
IJsboerderij Labora
Sir Robert
Fietsenstalling - Vogeluitkijkpunt Diepe...
Hoeve Holland | Van der Linde Vakanties
Fish on a Bike

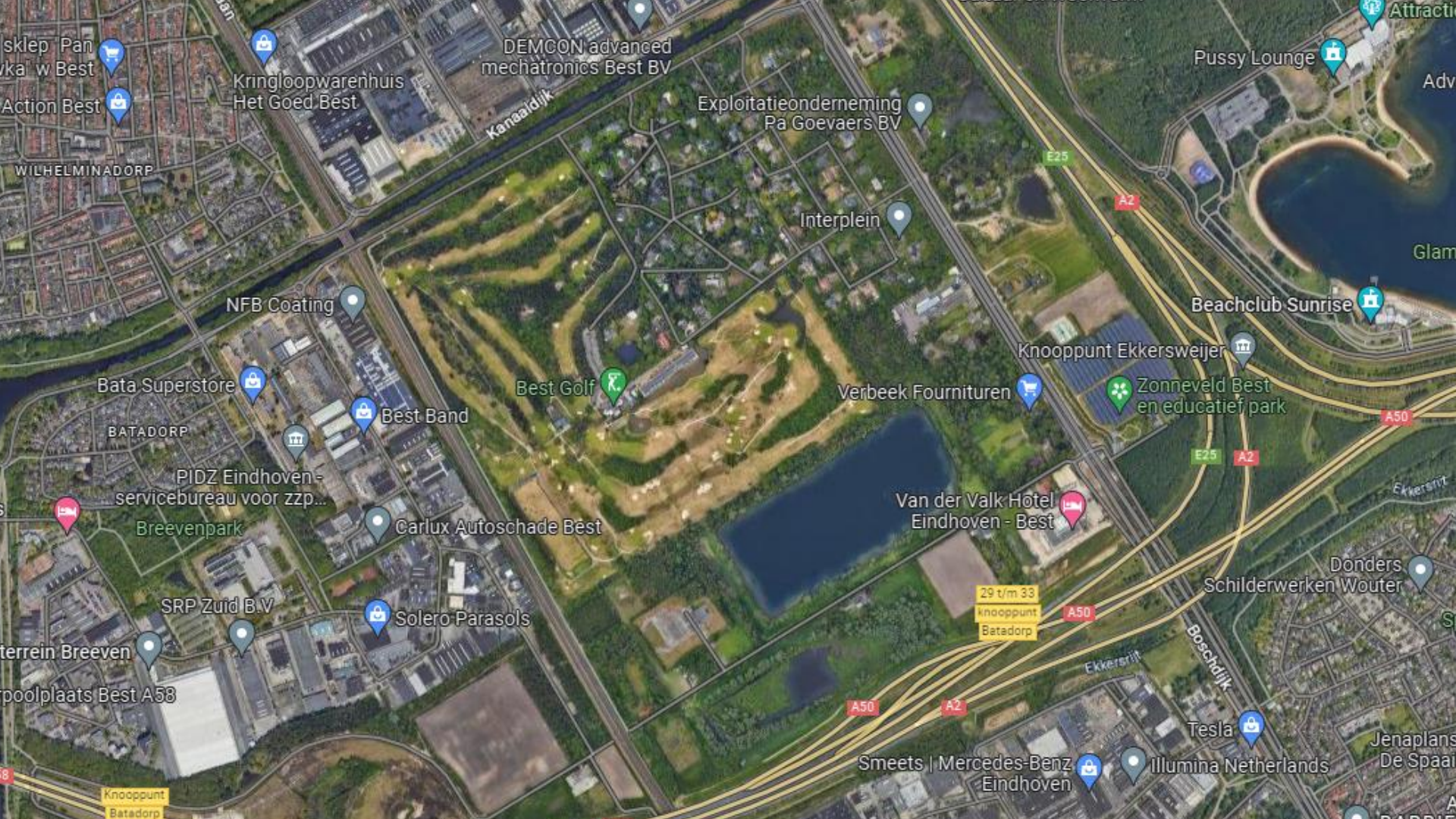
sklep Pan
vka w Best
Action Best
Kringloopwarenhuis
Het Goed Best
DEMCON advanced
mechatronics Best BV
Kanaaldijk
WILHELMINADORP
Exploitatieonderneming
Pa Goevaers BV
E25
A2
Interplein
Pussy Lounge
Attracti
Adv
Glam
Beachclub Sunrise
NFB Coating
Knooppunt Ekkersweijer
Bata Superstore
Best Golf
Verbeek Fournituren
Zonneveld Best
en educatief park
Best Band
BATADORP
A50
PIDZ Eindhoven -
servicebureau voor zzp...
Van der Valk Hotel
Eindhoven - Best
Breevenpark
Carlux Autoschade Best
Donders
Schilderwerken Wouter
SRP Zuid B.V
Solero Parasols
29 t/m 33
knooppunt
Batadorp
terrein Breeven
Boschdijk
Ekkersrit
poolplaats Best A58
Tesla
Jenaplans
De Spaar
Smeets | Mercedes-Benz
Eindhoven
Illumina Netherlands
Knooppunt
Batadorp

Tips

1. Handreiking Duurzaam waterbeheer golfbanen: www.ngf.nl/handreikingwater
2. Contact omgeving stakeholders en Waterschappen

NGF

Sustainability
in golf, through golf
GEO
Foundation